

Memòria del tractament del Fons personal Miquel Porter i Moix

Carme Masagué (cmasague@ub.edu), Rosa Fabeiro (rfabeiro@ub.edu)

Unitat de Procés Tècnic.

Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació de la UB.

Introducció

Aquest document neix de l'ocasió que ens ofereix el Vicerectorat de Relacions Institucionals i Cultura i el Departament d'Història de l'Art de la Facultat de Geografia i Història de participar en l'acte d'homenatge "Tot recordant Miquel Porter i Moix en el desè aniversari de la seva mort" presentant la feina que des del CRAI, i concretament des de la Unitat de Procés Tècnic, s'ha dut a terme en els últims anys per a gestionar, descriure i difondre els fons del Dr. Miquel Porter i Moix donat al CRAI al 2008.

La gestió de fons personals és una tasca molt especialitzada que requereix de coneixements arxivístics, metodologia específica i minuciositat en el tractament, i des de l'àmbit bibliotecari no sempre és fàcil de dur a terme, però cada vegada més les biblioteques ens trobem amb la necessitat de donar tractament i difusió als fons d'arxiu que formen part de la nostra col·lecció, molt rellevants per la recerca i la conservació i preservació del nostre patrimoni, objectius propis de la nostra missió. En el nostre cas, hem comptat en tot moment amb la magnífica col·laboració del personal de la Unitat de Gestió Documental i Arxiu de la UB que ens ha assessorat i guiat en les diferents fases d'aquest projecte, la qual cosa demostra una vegada més que la cooperació i la coordinació són claus per assolir fites. Val a dir també que durant tots aquests anys hem comptat amb el suport i la col·laboració de l'associació d'Amics de Miquel Porter i Moix (AMPM).

La present memòria, sense cap pretensió, només vol relacionar els passos duts a terme des de la nostra unitat per al tractament d'aquest fons, per documentar un procediment que per a nosaltres ha estat nou i engrescador i que pot servir de base a altres professionals del nostre àmbit per al desenvolupament de projectes similars.

Donació del fons

Amb la signatura el 16 de juliol de 2008 de l'acord de donació del fons Miquel Porter entre la Universitat de Barcelona, representada pel Sr. Josep Samitier i Martí, Rector en funcions, i el Sr. Martí Porter Huerre, representant dels hereus del Dr. Miquel Porter i Moix, la Universitat de Barcelona es va comprometre a gestionar, vetllar, tractar i difondre el fons documental i bibliogràfic produït pel Dr. Porter.

Un cop feta la donació del fons aquest va ser transferit en arxivadors i capsas, respectant la organització i classificació del propi Miquel Porter, a un espai dins la Biblioteca de Belles Arts en l'edifici Biblioteca (c/ Baldori Reixac), edifici on també es

troba la unitat de Procés Tècnic que seria l'encarregada del tractament i descripció del fons.

Des dels inicis es van fer reunions periòdiques de treball amb l'AMPM i amb la Dra. Palmira González, professora titular d'Història del Cinema en el Departament d'Història de l'Art de la Universitat de Barcelona, que han col·laborat amb la Universitat de Barcelona en diversos aspectes relacionats amb el tractament i difusió del fons.

Conformen el fons donat diferent tipologia de documents:

- Fons documental: 252 caixes de documentació generada per Miquel Porter i Moix tant durant la seva carrera professional com en la seva vida familiar. Cronològicament comprèn el període 1930-2004, any del seu traspàs. També inclou documents de bibliofília a partir del segle XV.
- Biblioteca personal: 92 caixes de llibres, aprox. 4000 exemplars i 19 de revistes, de temàtica molt variada
- Videoteca: 13 caixes de vídeos pel·lícules, curtmetratges i documentals en format VHS
- Discografia : 12 caixes de discos de vinil

Tot el fons es va rebre inventariat i ordenat per part de l'associació AMPM.

En les primeres reunions de treball amb l'associació s'acorden diferents accions de col·laboració:

- Fons bibliogràfic:
  - S'acorda que el CRAI pot seleccionar els documents segons la temàtica i l'adequació al fons de les diferents biblioteques i per tant distribuir el fons entre elles sense obligació d'ubicar-lo físicament en un única ubicació. La resta de documents desestimats es retornen a l'associació que els podrà oferir a altres institucions culturals.
  - L'associació s'ofereix per afegir el segell d'ex-libris del fons Porter als llibres i revistes del fons per indicar-ne la pertinença.
  - Tots els fons seleccionats seran catalogats i identificats al catàleg de les biblioteques de la UB a partir de la incorporació d'una nota sobre l'ex-libris que permet la recuperació total del fons donat.

A data d'octubre de 2014 la Universitat de Barcelona ha ingressat [en el seu catàleg](#) prop de 1800 volums entre llibres i revistes provinents d'aquest fons que s'ha distribuït per la seva temàtica principalment als CRAI Biblioteques de Filosofia, Geografia i Història, Lletres, Pavelló de la República i Biblioteconomia.

- Discografia:

- S'acorda amb l'AMPM oferir el material discogràfic a la Fonoteca de la Biblioteca de Catalunya per a la seva conservació i tractament. Es signa el conveni per a la seva cessió i s'envia el material el març de 2014.

- Videoteca:

- El gener de 2014 l'AMPM selecciona, entre l'inventari de vídeos del Fons Miquel Porter, els vídeos considerats prioritaris per a la seva digitalització. El octubre de 2014 es fa la tria del material prioritzat i es redacta l'inventari definitiu. Actualment resta pendent la digitalització d'aquest material.

- Fons documental

- S'acorda respectar el màxim que sigui possible en el tractament del fons l'ordre i la classificació establerta pel productor. En el moment de la donació s'ofereix també el quadre de classificació del fons del qual es fa difusió en la descripció del fons al Dipòsit UB. (<http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/54585/2/quadreMPM.pdf>)
- Confeccionar, per part de Procés Tècnic, un document excel amb els camps pertinents com a base per a la descripció arxivística dels expedients que formen el fons personal Miquel Porter Moix.
- L'associació AMPM s'encarregarà de la digitalització del fons documental a banda de les possibles digitalitzacions que la Universitat de Barcelona efectui per a la difusió dels diferents documents.
- S'acorda amb la Unitat de Gestió Documental i Arxiu de la UB, iniciar una col·laboració d'assessorament pel tractament d'aquest fons i s'ofereix el sistema de gestió d'arxius que en aquells moments està en fase d'adquisició per a la descripció i organització dels fons personals existents a les biblioteques del CRAI de la UB.

El programari adquirit finalment és FLORA-Archiv, de l'empresa EVER TEAM, un sistema desenvolupat en Java, totalment Web, amb una infraestructura tecnològica oberta que compleix les especificacions J2EE, XML, HTML, CSS, ..., amb possibilitat d'integració amb d'altres sistemes d'informació. El sistema respecta les normes, estàndards i requeriments arxivístics Moreq 2010, ISAD (G), NEDA, ISAAR (CPF) e ISO 15489. És senzill d'utilització i configuració i necessita únicament disposar d'un navegador, la qual cosa facilita l'accés als professionals de l'arxiu, gestors,

CRAI Unitat de Procés Tècnic

---

professors, investigadors i alumnes. El sistema implementat sobre aquest programari a la nostra institució rep el nom de [UBDoc](#) i gestiona arxius físics i electrònics.

- Utilitzar en els processos tècnics de descripció arxivística i classificació del fons les següents normes:
  - ISAD(G): Norma Internacional General de Descripció Arxivística. 2a ed. (2000)
  - NODAC: Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (2007)
  - Quadre de Classificació per a fons personals de la Universitat de Barcelona.
La proposta del Quadre de Classificació Comú va ser presentada pel “Grupo de Trabajo de Archivos Personales”, coordinat per Jordi Andreu, de la Universitat de Barcelona, a les “XVII Jornadas de la Conferencia de Archiveros de las Universidades Españolas”, Universidad de Burgos, mayo 2011 per a elaborar un projecte d'accés obert a la informació sobre els fons personals dels arxius universitaris de la CAU (Conferencia de Archiveros de las Universidades Españolas) després d'haver analitzat els quadres de classificació de fons personals elaborats pels diferents arxius universitaris).
- Contractar becaris per al tractament del fons personal Miquel Porter Moix. Per a realitzar el treball de tractament del fons personal d'arxiu de Miquel Porter Moix la UB va contractar un becari anualment per fer el tractament del fons durant els cursos acadèmics 2009-2012 i dos becaris anualment durant els cursos acadèmics 2012-2015
  - maig de 2009- juliol 2010: Joan Omet
  - setembre 2010- juliol 2012 Mariano Collado,
  - set. 2012- jul. 2014: Natalia García Martín i Marc Medir Navarro Tarroja,
  - set. 2014- jul. 2015: Natalia García Martín i Juan Carlos Segura Fernández-Carnicero

Els becaris treballen sota la supervisió de Procés Tècnic el qual a la vegada compta amb el suport de l'Arxiu de la UB.

El personal de l'Arxiu de la UB ha donat formació general al personal de Procés Tècnic i als becaris contractats sobre el tractament dels fons personals d'arxiu, sobre el quadre de classificació i sobre el sistema de gestió d'arxiu UBDoc. Durant totes les fases de tractament del fons ha col·laborat estretament amb Procés Tècnic donant suport tècnic i ajudant a resoldre els dubtes i problemes que han anat sorgint.

Fases del tractament documental

A partir de l'inventari del fons personal d'arxiu aportat per l'AMPM que inclou el topogràfic de la caixa on es troben els documents, i agrupa i classifica els expedients

---

Memòria del tractament del Fons personal Miquel Porter i Moix

4

Carme Masagué i Rosa Fabeiro.

Unitat de Procés Tècnic . CRAI UB

<http://hdl.handle.net/2445/58524>

CRAI Unitat de Procés Tècnic

---

per blocs temàtics, es crea un document excel amb l'objectiu de migrar les dades de les unitats documentals simples i compostes a un futur sistema de gestió de fons d'arxius que en aquells moments s'estava avaluant per a la seva adquisició.

El document excel contenia en un primer moment els següents camps:

- Núm. de caixa
- Codi de referència del fons personal : ES CAT-UB FP 4 (codi provisional, actualment el codi a l'UBDOC és: ES CAT UB F103)
- Signatura topogràfica
- Nom del Productor
- Títol
- Forma del títol (atribuït o original)
- Data inicial
- Data final
- Nivell de descripció (unitat documental simple o unitat documental composta)
- Suport
- Camp de persones i entitats
- Camp de descriptors temàtics
- Camp noms geogràfics
- Llengua/gües del document
- Característiques físiques
- Documentació relacionada
- Notes
- Sistema de classificació del productor (camp Bloc temàtic)
- Sistema de classificació provisional de la UB (mentre no s'establia el sistema definitiu a emprar per la UB)
- Carpeta d'imatge
- Número d'imatge

i posteriorment es va veure la necessitat d'afegir alguna dada més:

- Sistema classificació Arxiu UB (NOU). En aquest camp es fa constar el quadre de classificació comú per als fons personals dels arxius universitaris, que s'utilitza per a tots els fons personals d'arxiu de la UB. Amb l'adopció d'aquest quadre de classificació, es va deixar de banda el quadre de classificació provisional fet per PT.
- Escriptura (NOU)
- Sèrie que l'engloba (NOU)

Al mateix temps que els becaris completaven els camps especificats en l'excel, es feia la tasca de neteja de la documentació: extreure grapes, clips, zelo, plàstics o d'altres elements perjudicials. També es van restaurar alguns documents deteriorats en la unitat de Restauració i enquadernació de la UB.

Es confecciona la fitxa del productor (21 juny 2012) i la fitxa de fons (4 juliol 2012) i s'incorporen ja al sistema de gestió documental de l'Arxiu de la UB anomenat UBDoc

CRAI Unitat de Procés Tècnic

A mesura que es revisa i descriu tota la documentació en el excel de treball, s'identifiquen les sèries del fons i es descriuen i introdueixen a l'UBDoc generant 43 fitxes de sèries ja accessibles en el sistema a finals de juny de 2013.

Fins a juliol de 2014 i amb l'ajuda de nous becaris s'acaba de descriure tota la documentació de les 252 caixes que conformen el fons en el document de treball en format excel. Al mateix temps s'instal·len els diferents expedients en camises neutres, fundes i altres materials de preservació.

En aquest punt, un cop descrit el fons en l'excel, s'estudià la manera de migrar les dades de forma automàtica però per diversos problemes es va decidir introduir les dades de les unitats de descripció manualment al sistema de gestió d'arxius UBDoc .

A data de octubre de 2014 s'han acabat d'introduir les descripcions de les unitats documentals simples i compostos incloses a cada expedient i s'està revisant el recompte total de documents.

Estem treballant ja en la fase final que seria la ingesta dels documents digitalitzats per l'AMPM a les fitxes descriptives dins el sistema UBDOC i aplicar els diferents nivells d'accés als documents segons els requeriments i els drets d'imatge i propietat.

Ubicació i volum del fons

El juny de 2013 el fons Miquel Porter, adscrit al CRAI-Biblioteca de Belles Arts, es va ubicar en l'espai Grewe-Bover amb accés restringit per als usuaris, de l'edifici Biblioteca del carrer Baldori Reixac. El volum del fons és de 3498 expedients instal·lats en 252 capes que ocupen un total de 31,5 metres lineals.

Amb motiu de l'acte d'homenatge a l'octubre de 2014 s'inaugura l'obertura de la consulta d'aquest fons prèvia sol·licitud a la biblioteca a la que està adscrita.

Difusió del fons personal i consulta

El CRAI de la UB dona accés a tota la informació i documentació disponible sobre aquest fons a través del seu web, en la pàgina que hi té dedicada a la [secció de Fons personals](#) de l'apartat de Patrimoni Bibliogràfic de la Universitat de Barcelona.

Al mateix temps, al març de 2013 es crea una col·lecció a la Memòria Digital de Catalunya (MDC), anomenada [Miquel Porter i Moix](#), al voltant d'aquest fons documental i com a mostra de la documentació que aplega i destacant les diferents facetes en les que el Dr. Miquel Porter és referència.

La col·lecció inicial inclou diversos materials (documentació textual, fotografies, documents sonors, etc.) sobre els següents temes:

- **Agrupació Dramàtica de Barcelona**
Documentació relacionada amb l'Agrupació Dramàtica de Barcelona (ADB, 1955-1963). El grup experimental "Teatre Viu" que Miquel Porter fundà amb Ricard Salvat s'hi va incorporar al 1956 fins la dissolució de l'ADB. Miquel Porter va dirigir obres de diversos autors catalans (com Joan Brossa i Baltasar Porcel) i va actuar en algunes obres.
- **Articles sobre política**
Recull d'articles sobre diferents temes relacionats amb la política catalana del moment
- **Bibliòfil i col·leccionista**
Documentació relativa a l'afició de Miquel Porter al col·leccionisme i la bibliofília
- **Cineclubisme**
Documents relacionats amb l'activitat que va portar a terme Miquel Porter en l'àmbit del cineclub, del qual va ser una gran impulsor, va fundar el Cercle Lumière de l'Institut Francès, i el primer cineclub infantil de Catalunya (1957)
- **Cinema primitiu**
Material relacionat amb la història de la cinematografia
- **Col·lecció Cinematogràfica Catalana (CO.CI.CA)**
Documentació i fotografies relacionades amb la Col·lecció Cinematogràfica Catalana, creada per Miquel Porter el 1964 a partir de tot aquell material que havia anat recopilant deu anys abans. La col·lecció es va instal·lar en un parell de sales del palau on estava la llibreria familiar, al carrer de la Canuda, convertint-se en un museu de cinema. El 1982, COCICA fou cedida a l'Arxiu d'Audiovisuals de la Generalitat de Catalunya, on segueix a la disposició dels investigadors.
- **Dades personals i Currículum**
Documents amb dades personals i currículums que reflecteixen la seva intensa vida familiar i professional amb moltes activitats com historiador, catedràtic universitari, crític cinematogràfic i divulgador del cinema català però també actor de teatre amateur, cantant, col·leccionista, guionista, etc.
- **Esquerra Republicana de Catalunya**
Documentació relacionada amb l'etapa com a diputat d' Esquerra Republicana de Catalunya i com a Conseller Nacional i membre del Consell Executiu d'ERC
- **La Nova Cançó i els Setze Jutges**
Documentació relacionada amb les activitats dels primers anys dels Setze Jutges del que Miquel Porter va ser un dels membres fundacionals. Inclou cartes d'organització, fitxes de les actuacions, programes, articles, fotografies, etc.

- Miquel Porter canta les noves cançons
Material relacionat amb l'únic disc que va gravar Miquel Porter l'any 1962 amb EDIGSA
- Miquel Porter i la música
Recull de documents que mostren la relació de Miquel Porter amb la música.
- Projectió pública
Documents que il·lustren el compromís social de Miquel Porter i la seva participació social i cultural.
- Sindicalisme
Documentació sobre la relació amb la secretaria general de la Intersindical - Confederació Sindical de Catalunya
- Teatre Viu
Documentació sobre el Teatre Viu, agrupació de teatre experimental que Miquel Porter va fundar l'any 1956 a Barcelona amb Ricard Salvat i Helena Estellés
- Universitat Catalana d'Estiu
Documentació relacionada amb la Universitat Catalana d'Estiu amb seu a Prada de Conflent de la que Miquel Porter va ser rector del 1995 al 2001, professor de cinematografia i membre de la Comissió gestora i del Comitè pedagògic.

Un cop finalitzada la descripció completa del fons s'han identificat nous documents d'interès que permetran ampliar aquesta col·lecció digital.